

FORUM AKCYZOWE

Rekomendacje Forum Akcyzowego dotyczące papierosów tradycyjnych

INFORMACJE / ZASTRZEŻENIA:

Forum Akcyzowe jest zespołem opiniodawczo-doradczym przy Ministrze Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej powołanym na podstawie zarządzenia z dnia 14 maja 2021 r. w sprawie Forum Akcyzowego. Do zadań Forum należy opracowywanie opinii, analiz, wniosków oraz propozycji w zakresie podatku akcyzowego. Rekomendacje Forum Akcyzowego stanowią ważny głos doradczy, jednak nie mają charakteru wiążącego. Ministerstwo Finansów nie ponosi bezpośredniej lub pośredniej odpowiedzialności co do przekazywanej treści materiałów przygotowanych przez Forum Akcyzowe lub grupę roboczą działającą przy Forum Akcyzowym. W szczególności niniejszy materiał nie stanowi interpretacji ani ogólnych wyjaśnień przepisów prawa podatkowego (objaśnień podatkowych) w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa.

Warszawa, 15 grudnia 2021 r.

FORUM AKCYZOWE – GRUPA ROBOCZA NR 1
PODSUMOWANIE PRAC

W ramach prac grupy odbyło się osiem spotkań technicznych, w trakcie których wygłoszone zostały cztery referaty (prezentacje w załączeniu). Ponadto swoje stanowisko i postulaty przedstawiło Polskie Stowarzyszenie Przemysłu Tytoniowego (dalej: **PSPT**). Z udziału w pracach zrezygnował Pan Adam Siekierski – przedstawiciel Philip Morris Polska. Na ostatnim etapie prac z udziału zrezygnował również Pan Łukasz Kozłowski – przedstawiciel Federacji Przedsiębiorców Polskich. Poniżej przedstawiamy wnioski z prac tej grupy:

1. **Wszyscy** Członkowie Grupy wspierają postulat Ministerstwa Finansów, aby całkowita minimalna kwota akcyzy na poziomie UE uwzględniała wskaźnik poziomu cen (EUROSTAT'u) w pełnym zakresie. Jeżeli jednak taki sposób określania całkowitego minimum UE nie mógłby zostać zaakceptowany na poziomie UE, Członkowie Grupy rozumieją, iż wskaźnik poziomu cen może powodować obniżkę tego minimum a nie wzrost.
2. **Wszyscy** Członkowie Grupy wspierają stanowisko Komisji Europejskiej w zakresie proporcji w efektywnym opodatkowaniu tytoniu do palenia na poziomie 2/3 opodatkowania papierosów tradycyjnych. Wnioskujemy, aby MF aktywnie wspierało to stanowisko KE w trakcie decyzji dot. rewizji akcyzowej dyrektywy tytoniowej. PSPT popiera to stanowisko.
3. **Wszyscy** Członkowie Grupy dostrzegają pilną potrzebę stabilizacji wpływów budżetowych z rynku tytoniu do palenia, który – zwłaszcza w Polsce – pełni istotną rolę tzw. bufora pomiędzy szarą strefą a rynkiem papierosów. **Wszyscy** Członkowie Grupy uważają, że wprowadzenie w ustawie akcyzowej – od 1 stycznia 2022 roku – minimalnej kwoty akcyzy w odniesieniu do tytoniu do palenia na poziomie 100% akcyzy od średniej ważonej ceny sprzedaży będzie odpowiednim rozwiązaniem. PSPT popiera ten mechanizm. Alternatywnie **wszyscy** Członkowie Grupy postulują wprowadzenie wyłącznie stawki kwotowej od kilograma tytoniu, jako mechanizmu, który zapewni równowagę, rozwój na rynku tytoniu do palenia oraz przewidywalne wpływy do budżetu państwa.
4. **Wszyscy** Członkowie Grupy wskazują na pilną potrzebę wprowadzenia od 2022 r. kalendarza podwyżek podatku akcyzowego dla tradycyjnych wyrobów tytoniowych (tzw. mapa akcyzowa). Kalendarz polegałby na wpisaniu do ustawy o podatku akcyzowym ścieżki wzrostu akcyzy przez kolejne 3 lata (2022-2024). Analiza podobnych rozwiązań, które funkcjonują w wielu europejskich krajach wskazuje, że mapy akcyzowe wspierają politykę fiskalną państwa, pozwalają na maksymalizację wpływów budżetowych, a jednocześnie nie prowadzą do wzrostu szarej strefy. **Wszyscy** Członkowie Grupy wskazują jednocześnie, że mapa akcyzowa na lata 2022-2024 powinna uwzględniać akcyzę na papierosy, tytoń do palenia oraz cygara i cygaretki.
5. **Wszyscy** Członkowie Grupy postulują, aby wzrost łącznej stawki akcyzy nie był wyższy niż wskaźnik inflacji. Federacja Przedsiębiorców Polskich proponuje dla papierosów obniżenie stawki procentowej o 1,5pkt % + 10% stawki kwotowej rocznie przez kolejne 4 lata. Postulat ten popiera JTI. Imperial Tobacco uważa taki postulat za zbyt daleko idący i proponuje obniżkę stawki procentowej o 0,5% rocznie przez najbliższe lata. Polityka Insight uważa, że taka zmiana może wynieść 1 pkt % rocznie. **Większość** Członków Grupy wskazuje jako alternatywę wyłącznie wzrost stawki kwotowej akcyzy na papierosy o poziom inflacji w ramach mapy akcyzowej. Z kolei Szymon Parulski stoi na stanowisku, że nie należy naruszać kompromisu dotyczącego struktury stawki akcyzy na papierosy.

6. **Wszyscy** Członkowie Grupy Roboczej poza Federacją Przedsiębiorców Polskich zdecydowanie opowiedzieli się za pozostawieniem minimum akcyzowego na papierosy w obecnej formie, czyli na poziomie 100% kwoty akcyzy dla średniej ważonej ceny paczki papierosów. FPP zaproponowała podniesienie minimum akcyzowego do 105% kwoty akcyzy dla średniej ważonej ceny paczki papierosów, argumentując to dążeniem do ograniczenia konkurencji cenowej na rynku papierosów. Zdaniem wszystkich pozostałych Członków Grupy taka zmiana faworyzowałaby segment najdroższych papierosów, groziłaby zbyt gwałtownym wzrostem cen najtańszych papierosów wypychając część konsumentów do szarej strefy i ograniczając dochody budżetowe.
7. **Większość** Członków Grupy stoi na stanowisku, iż obecnie obowiązujący system znaków akcyzy na wyroby tytoniowe spełnia swoją rolę, w tym w szczególności termin ważności znaków akcyzy na wyroby tytoniowe do 28 lutego kolejnego roku kalendarzowego. **Dwóch** Członków nie zajęło stanowiska w tej kwestii. Polski system skutecznie zapobiega budowaniu nadmiernych zapasów przez producentów, a tym samym zapewnia skuteczny pobór podatku akcyzowego. Dlatego też z uznaniem przyjmujemy stanowisko MF¹, które odrzuciło postulat, aby spis z natury wyrobów akcyzowych, które podlegają obowiązkowi nakładania legalizacyjnych znaków akcyzy, mógł być dokonywany bez obowiązkowej obecności funkcjonariuszy celnych. Jednocześnie, dotychczasowy system oznaczania wyrobów akcyzowych znakami akcyzy spełnia swoją rolę, a na rynku nie występują nadużycia związane z oznaczaniem wyrobów z szarej strefy legalnymi znakami akcyzy.
8. **Członkowie Grupy** omówili postulaty zgłoszone przez PSPT zrzeszające małe i średnie podmioty operujące na rynku tytoniu i wyrobów tytoniowych. Wątpliwości wzbudziły postulaty dotyczące specyficznego sposobu określania podstawy opodatkowania tytoniu do fajki wodnej oraz ograniczenia zakresu wyrobów tytoniowych, co do których obowiązuje termin ważności znaków akcyzy, przede wszystkim co do niszowych wyrobów. W odniesieniu do postulatów PSPT, w szczególności wyodrębnienia kategorii innego tytoniu do palenia, Członkowie stwierdzili, że do oceny jego zasadności i ewentualnego wpływu na rozwój szarej strefy potrzebne są dokładniejsze dane, które mogą być w posiadaniu Ministerstwa Finansów. W związku z brakiem publicznie dostępnych danych, Członkowie Grupy, rekomendują by Ministerstwo Finansów przedstawiło dane akcyzowe w rozbiciu na kategorie, tak by możliwa była dokładna ocena skutków regulacji akcyzowych dla poszczególnych wyrobów
9. **Członkowie Grupy** na dodatkowym posiedzeniu 18 listopada 2021 r. omówili stanowiska zgłoszone po II Forum Akcyzowym. Jednakże wskazane tam postulaty **uznali za nieuzasadnione i szkodliwe dla całej branży tytoniowej, budżetu państwa oraz konsumentów**. Co więcej postulat wzrostu minimalnej stawki akcyzy na papierosy został uznany za budzący wątpliwości co do zgodności z unijnymi przepisami w zakresie pomocy publicznej oraz akcyzy. Średnia unijna dla minimalnej stawki akcyzy wynosi 98%. Polska podnosząc minimum do 105% będzie jedynym krajem w UE, obok Belgii, z tak wysoką stawką.
10. **Wszyscy Członkowie Grupy** stoją na stanowisku, że zaproponowana przez Ministerstwo Finansów i procedowana w parlamencie zmiana ustawy o podatku akcyzowym **wymaga istotnych zmian**. Rozumiejąc konieczność podwyżek akcyzy postulujemy wzrost stawki kwotowej akcyzy o 10% od 1 stycznia 2022 r. zamiast wzrostu minimalnej stawki akcyzy. Taka zmiana zapewni większe wpływy do budżetu państwa oraz realizację celów zdrowotnych w takim samym zakresie, jak obecny projekt przepisów, z tą różnicą, że będzie ona sprawiedliwa z punktu

¹ <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12348450/katalog/12799108#12799108>

widzenia zasad konkurencji rynkowej. Jednocześnie wzrost stawki akcyzy o 10% od 1 stycznia 2022 r. powinien wiązać się ze zmniejszeniem wzrostu tej stawki w kolejnych latach z 10% do 5%. Taka zmiana zapewni stały wzrost wpływów do budżetu bez narażania na drastyczny wzrost szarej strefy.

INFORMACJA:

Rekomendacje zostały opracowane przez Forum Akcyzowe stanowiące zespół opiniodawczo-doradczy przy Ministrze Finansów. Projekt dokumentu został zaproponowany przez grupę roboczą nr 1 ds. papierosów tradycyjnych i został poddany pod dyskusję z udziałem wszystkich uczestników Forum Akcyzowego. Przedmiotem prac grupy roboczej było następujące zagadnienie: 1) w jaki sposób powinna wyglądać rewizja dyrektywy tytoniowej.

Propozycje uczestników Forum Akcyzowego

INFORMACJE O ZGŁASZAJĄCYM OPINIĘ

Imię i nazwisko:

Wojciech Bronicki

Reprezentowany podmiot:

BBGTAX Kancelaria Podatkowa

Opiniowane rekomendacje:

Rekomendacje dotyczące papierosów tradycyjnych

TREŚĆ OPINII:

BBGTAX Kancelaria Podatkowa Sp. z o.o.

przedstawia swoje stanowisko w sprawach dotyczących tradycyjnych wyrobów tytoniowych w ramach prac Forum Akcyzowego

1. Wprowadzenie

BBGTAX Kancelaria Podatkowa Sp. z o.o. od 6 lat specjalizuje się w sprawach związanych z podatkiem akcyzowym. Staramy się czynnie uczestniczyć w kształtowaniu prawa podatkowego ze szczególnym uwzględnieniem akcyzy.

Forum Akcyzowe jest świetną inicjatywą, pozwalającą podmiotom gospodarczym wypracować wspólne stanowiska, które byłyby przeanalizowane przez administrację jako forma dialogu nad systemem poboru podatku akcyzowego w długiej perspektywie czasowej.

Naszym zdaniem, co do zasady, rynek wyrobów tytoniowych powinien być obciążony podatkiem akcyzowym w taki sposób, żeby maksymalizować dochody budżetowe z tego podatku, przy uwzględnieniu kosztów społecznych, jakie ten rynek wywołuje.

Obciążenie podstawowych wyrobów tytoniowych, jakimi są papierosy, powinno być kształtowane w taki sposób, aby zapewniać ograniczenie ich spożycia. W stosunku do wyrobów substytucyjnych, takich jak tytoń do palenia, e-papierosy czy wyroby nowatorskie, stawki powinny być preferencyjne, uwzględniające ich potencjalną mniejszą szkodliwość.

2. Stanowisko

Na forum europejskim prowadzone są dyskusje państw członkowskich w związku z przeglądem dyrektywy tytoniowej, o czym poinformował przedstawiciel MF w trakcie pierwszego forum akcyzowego, wskazując jednocześnie wstępne kierunki analiz.

Rynek tradycyjnych wyrobów tytoniowych w Polsce ukształtował się w ostatnich latach w taki sposób, że ponad połowa, a według informacji przedstawianych w trakcie prac forum nawet blisko 70% rynku papierosów, obciążona jest minimalnym podatkiem akcyzowym. Oznacza to, że zdecydowana większość rynku papierosów sprzedawana jest w cenach od średniej ważonej detalicznej ceny z zeszłego roku. Sytuacja ta jest spowodowana zarówno strukturą stawki podatku akcyzowego na papierosy, w której część procentowa jest na poziomie 32 punktów procentowych oraz wielkością minimalnej stawki podatku akcyzowego określonej

jako 100% podatku akcyzowego dla papierosów w średniej cenie z poprzedniego roku.

Struktura stawki na poziomie części procentowej w wysokości 31,41 punktu procentowego była ustalona w 2009 roku jako pewien kompromis i już wówczas była uważana za zbyt wysoką. Natomiast ustalenie jej w 2020 roku na poziomie 32,05 punktu procentowego zaburzyło zarówno kompromis jak i relacje na rynku. Minimalna stawka podatku akcyzowego na poziomie 100% średniej ceny z zeszłego roku broniła się w momencie poprzedniej struktury oraz corocznych podwyżek podatku akcyzowego przy minimalnej inflacji. Obecnie wobec braku podwyżek przez ostatnie kilka lat oraz inflacji przewyższającej 5%, minimalna stawka na poziomie 100% nie zabezpiecza rynku przed obniżkami cen papierosów. Powoduje to, że budżet państwa nie korzysta w zakładany sposób ze wzrostu cen papierosów za pośrednictwem części procentowej podatku akcyzowego.

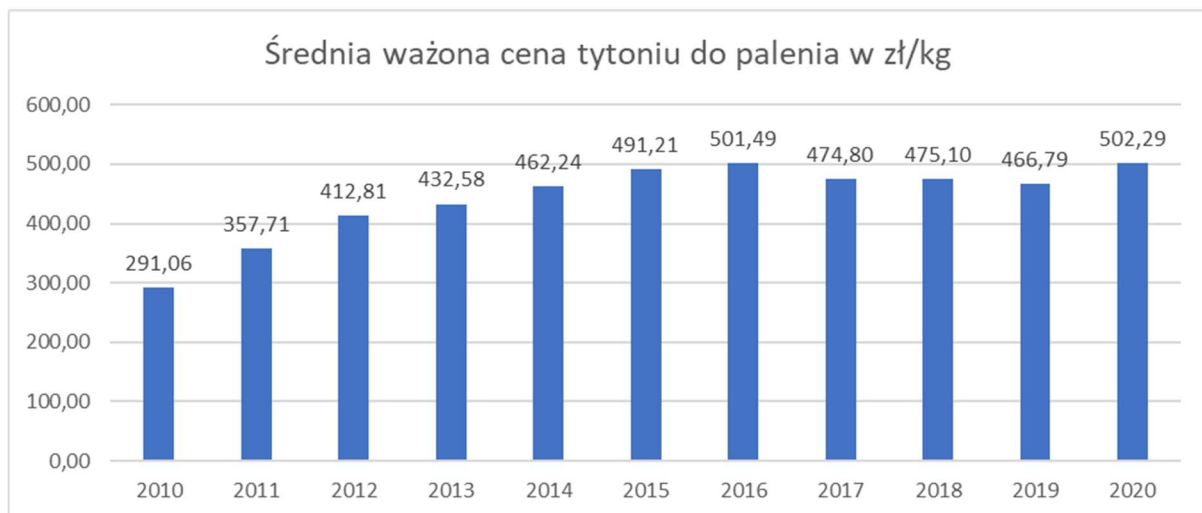
Drugim bardzo istotnym elementem rynku wyrobów tytoniowych jest najważniejszy substytut papierosów tradycyjnych, czyli tytoń do palenia (do skrętów). Tytoń do skrętów to wspomnianawcześniej tańsza alternatywa w stosunku do papierosów. Wykorzystywany jest do samodzielnego wytwarzania papierosów, zarówno manualnie, jak i z wykorzystaniem prostych urządzeń do nabijania tutek.

Dzisiejszy tytoń do palenia w porównaniu z tytoniem do palenia sprzed kilku lat różni się technologią wytworzenia, która to idzie w kierunku obniżenia jego wagi przy zachowaniu podobnej objętości. Pozwala to na wykonanie dzisiaj dużo większej ilości tzw. skrętów z tej samej masy tytoniu co kiedyś. Powoduje to zmianę relacji obciążenia jednej sztuki skręta wykonanego z tytoniu do palenia dzisiaj w stosunku do papierosów tradycyjnych a obciążenia jednego skręta wykonanego z tytoniu do palenia kiedyś, w stosunku do papierosa tradycyjnego.

Dzisiaj za najtańsze papierosy trzeba zapłacić niecałe 13zł, zaś tytoń do palenia o wadze 30 g, z którego, jak zapewnia producent, można wykonać 66 sztuk papierosów, kosztuje prawie 15 zł. Tytoń potrzebny do wykonania 20 sztuk papierosów kosztuje zatem 4,54 zł. Tak wykonane 20 sztuk papierosów jest obciążone podatkiem akcyzowym zaledwie w kwocie 2,87 zł, co w stosunku do podatku akcyzowego za najtańsze papierosy (9,35zł) stanowi ok 30%. Tutki do nabicia to nie istotny koszt, ponieważ wychodzą po niecałe 2 gr za 1 szt.

Ceny tytoniu do palenia zmieniają się w zależności od zapotrzebowania na rynku.

Porównanie średnich ważonych detalicznych cen tytoniu na rynku, według obwieszczenia Ministerstwa Finansów, przedstawia się następująco:

Jak wynika z powyższego wykresu, ceny tytoniu do palenia, oczywiście wahając się w poszczególnych latach mają tendencję rosnącą, a po wprowadzeniu obciążenia podatkiem akcyzowym wyrobów nowatorskich w 2020 roku uzyskały najwyższy poziom.

2.1 Odniesienie do prac grupy roboczej:

Odnosząc się do wniosków grupy należy stwierdzić, iż grupa, co prawda w trakcie dyskusji zauważała to, co na rynku się dzieje i jego nieefektywność z punktu widzenia budżetu, jednak w przedstawianych wnioskach końcowych nie zostało to zaznaczone. Wnioski te można sprowadzić do stwierdzenia, że na rynku w sumie to nic złego się nie dzieje, jeśli miałyby być mowa o podwyżkach, to tylko w kontekście inflacji, a w rozmowach o dyrektywie to należy wnosić o zastosowanie wskaźnika, ale tylko w kontekście obniżenia stawek minimalnych.

Grupa w przedstawionych wnioskach nie wzięła pod uwagę potrzeby zmian w systemie, w związku ze zmianami na rynku ani zwiększenia roli podatku akcyzowego w ograniczeniu palenia tytoniu.

Grupa nie poddała faktycznej, merytorycznej analizie zgłoszonych uwag przez członków Forum Akcyzowego nie reprezentowanych w pracach grupy, nie zaprosiła nikogo zeskładających te uwagi do dyskusji, pomimo wcześniejszych publicznych deklaracji na posiedzeniu forum, że takie zaproszenie zostanie wystosowane.

2.2 Odniesienie do poszczególnych wniosków prezentowanych przez grupę roboczą:

Minimalna stawka w UE

1. **Wszyscy** Członkowie Grupy wspierają postulat Ministerstwa Finansów, aby całkowita minimalna kwota akcyzy na poziomie UE uwzględniała wskaźnik poziomu cen (EUROSTAT'u) w pełnym zakresie. Jeżeli jednaktaki sposób określania całkowitego minimum UE nie mógłby zostać zaakceptowany na poziomie UE, Członkowie Grupy rozumieją, iż wskaźnik poziomu cen może powodować obniżkę tego minimum a nie wzrost.

Stanowisko członków grupy, że zastosowanie wskaźnika poziomu cen do wyliczania minimum podatkowego może powodować jedynie obniżkę minimum podatkowego, a nie wzrost, jest błędne, ponieważ uzależnienie się od wskaźnika będzie obarczone ryzykiem, że w zależności od sytuacji gospodarczej, będzie on mógł powodować zarówno obniżkę, jak i podwyżkę minimum podatkowego.

Z punktu widzenia negocjacyjnego jako realną należy uznać możliwość wyrażenia w wartości, dostosowanej do wskaźnika poziomu cen, jedynie kwoty wzrostu minimalnej stawki ponad obowiązującą.

Efektywne opodatkowanie tytoniu w UE

1. **Wszyscy** Członkowie Grupy wspierają stanowisko Komisji Europejskiej w zakresie proporcji efektywnym opodatkowaniu tytoniu do palenia na poziomie 2/3 opodatkowania papierosów tradycyjnych. Wnioskujemy, aby MF aktywnie wspierało to stanowisko KE w trakcie decyzji dot. rewizji akcyzowej dyrektywy tytoniowej. PSPT popiera to stanowisko.

To bardzo dobry kierunek działania, który uwzględniałby względy zdrowotne i konieczność ograniczania dostępności cenowej tytoniu. Należy jednak zauważyć, że tego typu propozycja powinna przewidywać określoną ścieżkę, w celu płynnego dojścia do tak wysokiego opodatkowania tytoniu do palenia w Polsce. Należy zauważyć, iż obecnie efektywne obciążenie tytoniu do palenia w Polsce jest na poziomie ok 30% obciążenia papierosów, żeby zatem osiągnąć 66% należy ponad 100% zwiększyć obciążenie podatkiem akcyzowym tytoniu do palenia. Natomiast biorąc pod uwagę propozycje wzrostu obciążenia papierosów w latach następnych, obciążenie tytoniu do palenia musiałoby rosnąć niewspółmiernie szybciej niż obciążenie papierosów tradycyjnych.

Minimum akcyzowe dla tytoniu do palenia

2. **Wszyscy** Członkowie Grupy dostrzegają pilną potrzebę stabilizacji wpływów budżetowych z rynku tytoniu do palenia, który – zwłaszcza w Polsce – pełni istotną rolę tzw. bufora pomiędzy szarą strefą a rynkiem papierosów. **Wszyscy** Członkowie Grupy uważają, że wprowadzenie w ustawie akcyzowej – od 1 stycznia 2022 roku – minimalnej kwoty akcyzy w odniesieniu do tytoniu do palenia na poziomie 100% akcyzy od średniej ważonej ceny sprzedaży będzie odpowiednim rozwiązaniem. PSPT popiera ten mechanizm. Alternatywnie **wszyscy** Członkowie Grupy postulują wprowadzenie wyłącznie stawki kwotowej od kilograma tytoniu jako mechanizmu, który zapewni równowagę, rozwój na rynku tytoniu do palenia oraz przewidywalne wpływy do budżetu państwa.

Co do zasady to dobra propozycja, opodatkowanie tytoniu do palenia i papierosów tradycyjnych powinno być podobne, a co za tym idzie, mechanizm minimalnej kwoty akcyzy, podobnie jak w papierosach, powinien funkcjonować w tytoniu do palenia. Należy jednak wskazać, że przy obecnym poziomie inflacji ustalanie minimalnego poziomu stawki na poziomie 100% średniej ceny z zeszłego roku nie przyniesie pożądanych efektów, podobnie jak nie przyniosło w przypadku papierosów tradycyjnych po zaprzestaniu podwyżek corocznych. Stawka ta powinna być ustalona powyżej przewidywanego wzrostu cen tytoniu dopalania, chyba że efektywne obciążenie tytoniu do palenia akcyzą zostanie stopniowo podwyższone do 2/3 obciążenia papierosów.

Kalendarz podwyżek podatku akcyzowego

3. **Wszyscy** Członkowie Grupy wskazują na pilną potrzebę wprowadzenia od 2022 r. kalendarza podwyżek podatku akcyzowego dla tradycyjnych wyrobów tytoniowych (tzw. mapa akcyzowa). Kalendarz polegałby na wpisaniu do ustawy o podatku akcyzowym ścieżki wzrostu akcyzy przez kolejne 3 lata (2022-2024). Analiza podobnych rozwiązań, które funkcjonują w wielu europejskich krajach wskazuje, że mapy akcyzowe wspierają politykę fiskalną państwa, pozwalają na maksymalizację wpływów budżetowych, a jednocześnie nie prowadzą do wzrostu szarej strefy. **Wszyscy** Członkowie Grupy wskazują jednocześnie, że mapa akcyzowa na lata 2022-2024 powinna uwzględniać akcyzę na papierosy, tytoń do palenia oraz cygara i cygaretki.

Postulat z punktu widzenia przedsiębiorców pewnych, że podwyżki nastąpią wydaje się słuszny i uzasadniony. Z punktu widzenia budżetu jest to jednak działania bardzo ograniczające elastyczność oddziaływania podatkowego na wpływy z podatku akcyzowego. Skoro podmioty się na takie rozwiązanie zdecydowały, a jak wiemy z projektu ustawy administracja jest w stanie wskazać proponowane podwyżki i to na dłuższy okres to takie działanie należy uznać za uzgodnione.

Wzrost obciążenia i struktura stawki

4. **Wszyscy** Członkowie Grupy postulują, aby wzrost łącznej stawki akcyzy nie był wyższy niż wskaźnik inflacji. Federacja Przedsiębiorców Polskich proponuje dla papierosów obniżenie stawki procentowej o 1,5pkt % + 10% stawki kwotowej rocznie przez kolejne 4 lata. Postulat ten popiera JTI. Imperial Tobacco uważa taki postulat za zbyt daleko idący i proponuje obniżkę stawki procentowej o 0,5% rocznie przez najbliższe lata. Polityka Insight uważa, że taka zmiana może wynieść 1 pkt % rocznie. **Większość** Członków Grupy wskazuje jako alternatywę wyłącznie wzrost stawki kwotowej akcyzy na papierosy o poziom inflacji w ramach mapy akcyzowej. Z kolei Szymon Parulski stoi na stanowisku, że nie należy naruszać kompromisu dotyczącego struktury stawki akcyzy na papierosy.

W celu zagwarantowania wzrostu realnych dochodów budżetowych, wzrost podatku akcyzowego powinien być wyższy od planowanej inflacji. Można to osiągnąć, zwiększając odpowiednio część stawki kwotowej lub zmieniając strukturę stawek, poprzez zmniejszanie części procentowej i odpowiednio zwiększając część stawki kwotowej. Taka zmiana struktury stawki pociąga za sobą wzrost pewności wpływów budżetowych, ograniczenie wojen cenowych, wzrost cen najtańszych papierosów, a tym samym ograniczenie ich dostępności cenowej. Zmianę taką należy rozpiścić na kilka lat, tak aby można było dostosować portfele poszczególnych producentów, minimalizując wpływ tej zmiany na ich konkurencyjność.

W przypadku stawki kwotowej, to ustawodawca decyduje o wysokości obciążenia na jednostkę wyrobu i znając wielkość rynku jest w stanie precyzyjnie przewidzieć wpływy podatkowe na dany rok. Proces zmiany struktury powinien obecnie, przy konkretnie ukształtowanym rynku, przebiegać ewolucyjnie z wyprzedzeniem informacyjnym, tak aby dać podmiotom czas na dostosowanie.

Szara strefa kształtuje się na poziomie niespotykanym w historii podatku akcyzowego tj. nieco ponad 5%. Sytuacja taka powinna zostać wykorzystana do zmiany struktury stawki. Również wzrost siły nabywczej ludności sprzyja zmianie struktury stawki.

Proponowana przez podmioty mapa akcyzowa corocznych podwyżek powinna uwzględniać stopniowe obniżanie części stawki procentowych na rzecz wzrostu stawki kwotowej do poziomu 20 punktów procentowych. Zmiana ta mogłaby się odbywać przez kilkanalet na poziomie obniżek części procentowej o ok 2 pkt% co roku.

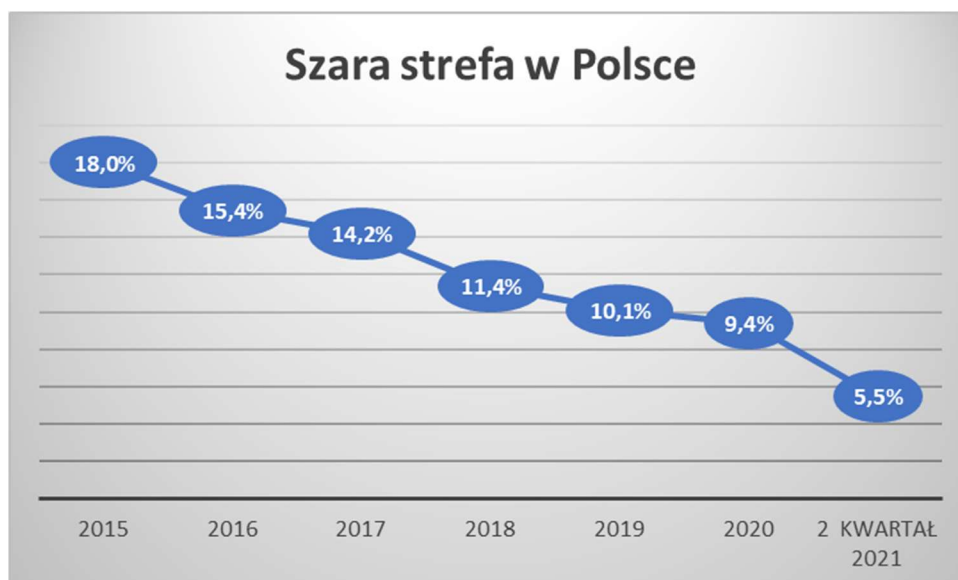
Wzrost dochodów związany z ograniczeniem szarej strefy zaciemnia obraz spadku dochodów z płacenia przez ponad 2/3 rynku jedynie minimalnego podatku akcyzowego. Jeśli blisko 70% rynku płaciłoby podatek akcyzowy wynikający z mieszanego systemu poboru podatku zamiast kwoty minimum akcyzowego dochody by znacznie wzrosły.

Minimalna stawka dla papierosów

5. **Wszyscy** Członkowie Grupy Roboczej poza Federacją Przedsiębiorców Polskich zdecydowanie opowiedzieli się za pozostawieniem minimum akcyzowego na papierosy w obecnej formie, czyli na poziomie 100% kwoty akcyzy dla średniej ważonej ceny paczki papierosów. FPP zaproponowała podniesienie minimum akcyzowego do 105% kwoty akcyzy dla średniej ważonej ceny paczki papierosów, argumentując to dążeniem do ograniczenia konkurencji cenowej na rynku papierosów. Zdaniem wszystkich pozostałych Członków Grupy taka zmiana faworyzowałaby segment najdroższych papierosów, groziłaby zbyt gwałtownym wzrostem cen najtańszych papierosów wypychając część konsumentów do szarej strefy i ograniczając dochody budżetowe.

Fakt, iż obecnie blisko 70% rynku papierosów tradycyjnych, płaci podatek wynikający z minimum akcyzowego świadczy o tym, iż większa część rynku papierosów jest w cenie poniżej średniej ważonej ceny z zeszłego roku. Oznacza to, że obecnie stosowany system opodatkowania zachęca producentów do agresywnych promocji cenowych, na czym traci budżet państwa (akcyza i VAT) oraz nie są realizowane cele pozafiskalne tego podatku.

Minimum podatkowe dla zapewnienia właściwego działania mieszanego systemu poboru podatku akcyzowego od wyrobów tytoniowych powinno być na poziomie wyższym od przewidywanego wzrostu cen. Biorąc pod uwagę dzisiejszy poziom inflacji, minimum podatkowe powinno być na poziomie 107% kwoty akcyzy dla średniej ważonej ceny paczki papierosów. Argumenty mówiące o wypychaniu konsumentów w szarą strefę w dzisiejszej sytuacji szczelności granic, pandemii i wynikających z niej ograniczeń oraz siły administracji w zwalczaniu szarej strefy nie znajdują uzasadnienia. Przedstawiciele firm tytoniowych od wielu lat straszą Ministra Finansów wzrostem szarej strefy, która jednak stale spada, mimo 10% podwyżki kwotowej stawki akcyzy na 2020 r.

Dane Instytut Doradztwa i Badań Rynku Almares.

INFORMACJE O ZGŁASZAJĄCYM OPINIĘ

Imię i nazwisko:

Mariusz Charkiewicz

Reprezentowany podmiot:

Kancelaria Adwokacka adwokat Mariusz Charkiewicz

Opiniowane rekomendacje:

Rekomendacje dotyczące papierosów tradycyjnych

TREŚĆ OPINII:

Niestety nie zgadzam się z większością rekomendacji tej grupy.

Jako nauczyciel akademicki oraz praktyk prawa podatkowego byłem żywo zainteresowany pracami Forum Akcyzowego jako platformy do zainicjowania rzeczowej dyskusji nad kształtem polskich uregulowań akcyzowych dotyczących wyrobów tytoniowych. Widok palących na przerwach studentów daje wiele do myślenia, a co więcej potwierdza tezy o wyjątkowej dostępności tych wyrobów dla ludzi młodych. Tym bardziej czuję się w obowiązku wyrazić swój pogląd co do konieczności podjęcia zdecydowanych działań i ukrócenia tego niepożądanego zjawiska.

Opublikowane rekomendacje grupy roboczej nr 1 zmierzają do utrzymania obecnego stanu rzeczy. W szczególności z punktu widzenia polityki zdrowotnej niekorzystne jest utrzymanie obecnej struktury opodatkowania papierosów. Powinniśmy iść śladem naszych bliskich sąsiadów - Litwy, Czech, Słowacji oraz Niemiec, które zdecydowanie walczą z papierosami i zmniejszają różnice cenowe między tanimi i drogimi papierosami.

Podnosząc stawkę kwotową akcyzy i często równoległe obniżają stawkę procentową. Niemcy wprowadzili mapę drogową dla papierosów, która co roku przewiduje wzrost stawki kwotowej i obniżanie stawki procentowej, co utrudnia koncernom papierosowym stosowanie promocji cenowych. W Polsce stawka procentowa to 32,05 proc. zaś w Niemczech tylko 21 proc. od ceny detalicznej. Oznacza to, że wojny cenowe w Niemczech się po prostu nie opłacają. W ten zaś sposób Niemcy maksymalizują wpływy budżetowe i jednocześnie ukracają proceder palenia papierosów przez nieletnich.

Nawet na Ukrainie i Białorusi papierosy drożeją szybciej niż nad Wisłą. W przypadku Ukrainy w latach 2015-2020 tanie papierosy podrożały o ponad 350 proc., podczas gdy w Polsce w tym samym okresie wzrost cen najtańszych papierosów sięgnął ok. 15 proc.

Jak to możliwe, iż w obliczu ciągle rosnącego rynku, niskiej szarej strefy oraz tak dużej dostępności cenowej papierosów w ostatnich 5 latach (2015-2020) zdecydowano się jedynie raz na podwyżkę akcyzy na papierosy? Samo Ministerstwo Finansów w uzasadnieniu projektu ustawy z 6 października br. o zmianie ustawy akcyzowej wskazało, iż wraz ze wzrostem średniego wynagrodzenia, za miesięczną wypłatę można kupić coraz większą ilość papierosów - w 2016 średnie wynagrodzenie wystarczało na 320 paczek, a w 2020 już na 377 paczek.

Niskie ceny papierosów wypychają młodych Polaków w nałóg. Alarmowały o tym Ministerstwo Zdrowia, Polskie Towarzystwo Onkologiczne i samorząd lekarski, czyli Naczelna Rada Lekarska. Dziś dla co drugiego nastolatka w Polsce (52,4 proc.) to papieros był produktem inicjującym nałóg. Od podgrzewaczy tytoniu zaczyna 0,2 proc. młodych. To dane Ministerstwa Zdrowia. Badanie zlecone przez ten resort dowodzi też, że 10 proc. wzrost cen papierosów skutkowałby aż 16 proc. spadkiem ryzyka rozpoczęcia palenia przez młodzież.

Wszystkie powyższe fakty przemawiają za zdecydowaną podwyżką akcyzy na papierosy.

Warto również wskazać, iż podobny postulat wysnuli ostatnio polscy lekarze podczas posiedzenia połączonych Komisji Zdrowia i Finansów Publicznych w dniu 29 września br. czy też obrad II Forum Akcyzowego, którzy wyrazili jednoznaczne stanowisko. W ich ocenie właściwą decyzją z punktu widzenia zdrowia publicznego byłoby podniesienie akcyzy na produkt najbardziej szkodliwy, jakim są papierosy, a nie na produkt mniej od nich szkodliwy, jakim są nowatorskie wyroby tytoniowe do podgrzewaczy. Priorytetem jest bowiem zmniejszenie konsumpcji papierosów, co można osiągnąć kosztem stwarzania polskim palaczom (zwłaszcza tym najmniej zamożnym) ekonomicznej zachęty do przechodzenia na produkty mniej szkodliwe.

Niestety przedstawiony ostatnio projekt zmian do ustawy akcyzowej nie odpowiada ww. postulatom. Na wyroby nowatorskie wprowadza się bowiem już od 2022 r. drugocząca wręcz 100% podwyżkę stawki kwotowej oraz zakłada się w każdym kolejnym roku do 2027 r. jej wzrost o 10%. Nigdy wcześniej w historii polski ustawodawca nie zdecydował się na tak dużej podwyżki. Jaki będzie tego rezultat? Skutkiem tego rozwiązania będzie odchodzenie konsumentów nowatorskich wyrobów tytoniowych, uznawanych za mniej szkodliwe, w kierunku papierosów tradycyjnych, które są uznawane za najbardziej szkodliwy rodzaj wyrobów tytoniowych.

W tym też zakresie stoję na stanowisku, iż konieczna jest zmiana struktury opodatkowania papierosów, polegająca na istotnemu zwiększeniu stawki kwotowej oraz zmniejszeniu procentowej, zasadne jest podwyższenie minimum akcyzowego (w tym zakresie propozycja zmian ustawy akcyzowej zaproponowana przez MF wydaje się iść w dobrym kierunku).

OPINIA DO DOKUMENTU FORUM AKCYZOWEGO

INFORMACJE O ZGŁASZAJĄCYM OPINIĘ

Imię i nazwisko:

Andrzej Fal

Reprezentowany podmiot:

Polskie Towarzystwo Zdrowia Publicznego

Opiniowane rekomendacje:

Rekomendacje dotyczące papierosów tradycyjnych

TRZEŚĆ OPINII:

Znaczące podniesienie akcyzy na papierosy tradycyjne - o co najmniej 15% i utrzymanie kroczących podwyżek corocznych aż do uzyskania ceny najtańszych dostępnych w Polsce papierosów na poziomie mediany ceny w UE.

OPINIA DO DOKUMENTU FORUM AKCYZOWEGO

INFORMACJE O ZGŁASZAJĄCYM OPINIĘ

Imię i nazwisko:

Jacek Fundowicz

Reprezentowany podmiot:

Instytut Prognoz i Analiz Gospodarczych Fundacja Naukowa

Opiniowane rekomendacje:

Rekomendacje dotyczące papierosów tradycyjnych

TREŚĆ OPINII:

Instytut Prognoz i Analiz Gospodarczych Fundacja Naukowa (IPAG) nie podziela stanowiska grupy roboczej nr 1 w zakresie zasadności utrzymania obecnej struktury opodatkowania papierosów. Z uwagi na istotnie zauważalną dominację tanich papierosów na polskim rynku, wynikającą z ich dostępności cenowej, szczególnie dla ludzi młodych, konieczna jest zmiana struktury ich opodatkowania w kierunku podwyższenia stawki kwotowej oraz obniżenia stawki procentowej.

Zabieg taki z pewnością wpłynie na ukrócenie procederu stosowanych przez koncerny tytoniowe promocji cenowych.

Papierosy stanowią główną przyczynę inicjacji nałogu wśród młodych ludzi. Według raportu PolNicoYouth Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny (NIZP-PZH), ponad połowa uczniów polskich szkół (62 proc.) choć raz paliła papierosy, a dla co drugiego nastolatka (52,4 proc.) produktem inicjującym kontakt z nikotyną był właśnie papieros. Z kolei badanie przeprowadzone przez Ministerstwo Zdrowia wspólnie z Norweskim Towarzystwem Onkologicznym wskazuje, że wzrost ceny papierosów najskuteczniej zniechęca do palenia właśnie ludzi młodych: 10 procentowa podwyżka ceny mogłaby przynieść rezultat w postaci 16 proc. spadku rozpoczęcia palenia wśród osób nieletnich. W opinii IPAG, zmiana struktury akcyzy na papierosy wpłynie pozytywnie na dochody budżetowe oraz ograniczenie zjawiska wchodzenia młodych osób do nałogu tytoniowego, dla których wzrost ceny stanie się decydującym czynnikiem zniechęcającym. Jest to tym bardziej istotne, iż w chwili obecnej tanie papierosy stanowią ok 70% polskiego rynku. Naszym zdaniem zasadne jest również podwyższenie minimum akcyzowego na papierosy. W tym też kontekście rozwiązania przyjęte w opublikowanym ostatnio projekcie ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym (minimum akcyzowe 105%) idą w dobrym kierunku.

Zmiana struktury stawki akcyzy oraz ustalenie minimum na racjonalnym poziomie pozwoli na realizację nie tylko celów zdrowotnych ale również fiskalnych. Dla przypomnienia warto wspomnieć, iż wprowadzenie reformy stawki na papierosy w 2009 r. (tj. podwyższenie stawki kwotowej z 99,16 złotych do 138,50 złotych oraz obniżenie stawki ad valorem z 41,32 proc. na 31,41 proc.) skutkowało już w pierwszym roku wzrostem dochodów budżetowych o 2,6 miliarda złotych oraz, co istotne, stabilnym wzrostem dochodów budżetowych w kolejnych latach.

W tym też miejscu chcielibyśmy prosić o załączenie do naszej opinii również opracowania IPAG pt. Zmniejszenie luki akcyzowej w podatku akcyzowym od wyrobów tytoniowych.

OPINIA DO DOKUMENTU FORUM AKCYZOWEGO

INFORMACJE O ZGŁASZAJĄCYM OPINIĘ

Imię i nazwisko:

Łukasz Kozłowski

Reprezentowany podmiot:

Federacja Przedsiębiorców Polskich

Opiniowane rekomendacje:

Rekomendacje dotyczące papierosów tradycyjnych

TRZEŚĆ OPINII:

Podtrzymujemy wszystkie nasze zastrzeżenia, które odnotowane zostały w rekomendacjach grupy nr 1. Rekomendujemy coroczne podwyżki stawki kwotowej akcyzy na papierosy na poziomie 10%, jednocześnie wskazujemy na zasadność corocznych obniżek stawki procentowej o 1,5 pkt proc. Zdecydowanie opowiadamy się za podwyższeniem minimalnej stawki akcyzy na papierosy do wysokości 105% kwoty akcyzy dla średniej ważonej ceny paczki papierosów. Z uwagi na fakt, iż naszym zdaniem rekomendacje powinny uwzględniać opinie wszystkich członków Forum Akcyzowego, nie godzimy się na zapisy pkt 9 rekomendacji, który de facto odmawia prawa do głosu osobom spoza grupy roboczej nr 1.

INFORMACJE O ZGŁASZAJĄCYM OPINIĘ

Imię i nazwisko:

Krzysztof Lasiński-Sulecki

Reprezentowany podmiot:

Opiniowane rekomendacje:

Rekomendacje dotyczące papierosów tradycyjnych

TREŚĆ OPINII:

W dokumencie podsumowującym prace Grupy Roboczej Nr 1 Forum Akcyzowego brak konkretnych odniesień do pisemnych uwag zgłoszonych do wcześniejszego dokumentu tej grupy. Stąd też zasadne jest powtórzenie części sformułowanych wówczas uwag (w powiązaniu z uwagami do wyników prac Grupy Roboczej Nr 3). Podstawową funkcją zdecydowanej większości podatków jest funkcja fiskalna. Nie można jednak pomijać pozafiskalnej funkcji akcyz w szczególności wówczas, gdy z obowiązujących przepisów wynika obowiązek nakładania podatku także w celach innych niż fiskalne. Rzeczpospolita Polska związana jest umową międzynarodową – WHO Framework Convention on Tobacco Control (konwencja ramowa WHO). Z art. 6 ust. 2 tej konwencji wynika obowiązek takiego ukształtowania przez państwa-strony polityki podatkowej, aby przyczyniała się ona do osiągnięcia celów zdrowotnych nakierowanych na ograniczenie konsumpcji wyrobów tytoniowych. W drugim motywie preambuły do dyrektywy Rady 2011/64/UE z dnia 21 czerwca 2011 r. w sprawie struktury oraz stawek akcyzy stosowanych do wyrobów tytoniowych (Dz.Urz. UE L 176 z dnia 5 lipca 2011 r., s. 24, dyrektywa 2011/64) napisano: „Unijne przepisy podatkowe dotyczące wyrobów tytoniowych wymagają zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i równocześnie wysokiego poziomu ochrony zdrowia, zgodnie z wymogiem art. 168 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, biorąc pod uwagę, że wyroby tytoniowe mogą być przyczyną poważnych problemów zdrowotnych i że Unia jest stroną Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o Ograniczeniu Użycia Tytoniu. Należy uwzględnić istniejącą sytuację właściwą dla każdego z różnych rodzajów wyrobów tytoniowych.” Z preambuły wynika dodatkowo konieczność różnicowania opodatkowania poszczególnych kategorii wyrobów tytoniowych w związku z celami pozafiskalnymi.

Łączna lektura wyników prac Grupy Roboczej Nr 1 oraz Grupy Roboczej Nr 3 pozwala na przyjęcie, że – w wypadku wdrożenia wyników prac tych grup do ustawodawstwa – doszłoby do bardziej znaczącego wzrostu akcyzy na tytoń do podgrzewania niż na papierosy. Zmieniłaby się zatem relacja konkurencyjna między tymi wyrobami.

Z przedłożonych przez Grupę Roboczą Nr 1 ustaleń wynika, że tytoń do palenia stanowi bufor między szarą strefą a rynkiem papierosów.

Należałoby się zastanowić nad tym, czy – w związku ze wzrostem udziału tytoniu do podgrzewania w rynku wyrobów tytoniowych, nie powinno się postrzegać tytoniu do podgrzewania jako nowego bufora. Jeśli teza ta by się potwierdziła, należałoby opodatkowywać tytoń do podgrzewania na poziomie dostrzegalnie niższym niż papierosy, aby utrzymać konkurencyjność tytoniu do podgrzewania.

W istocie ważne jest zatem, aby zachować rozsądną relację między opodatkowaniem papierosów a wyrobów wobec nich substytucyjnych (w szczególności, jeśli te drugie mogą być chociażby nieco mniej szkodliwe dla zdrowia). Jako bezsporne powinno się natomiast jawić to, że osiągnięcie celów pozafiskalnych związanych z ograniczeniem konsumpcji wyrobów tytoniowych wymaga wzrostu stawek podatku akcyzowego powyżej poziomu inflacji. Na marginesie można tylko zauważyć, że najbardziej zobiektywizowane ustalenie relacji ciężaru opodatkowania papierosów oraz tytoniu do podgrzewania ma miejsce, jeśli za punkt odniesienia przyjmie się gram tytoniu w wyrobie. Wszak unijny system opodatkowania zmierza do opodatkowania przetworzonego tytoniu właśnie.

Przyjęte relacje w udziałach elementu procentowego stawki oraz kwotowego wpływają na rynek premiując papierosy tańsze bądź droższe. Można rozważyć umiarkowany i rozłożony na dłuższy czas wzrost znaczenia elementu kwotowego akcyzy lub minimalnej kwoty akcyzy. Nie wiąże się to z oceną, że papierosy tańsze są gorsze (jakościowo czy zdrowotnie) od droższych. Rzecz jednak w tym, że zarówno w konwencji ramowej WHO jak i w dyrektywie 2011/64 założono oddziaływanie na zmniejszenie konsumpcji papierosów poprzez politykę podatkową. Z tej perspektywy problem z papierosami tańszymi polega po prostu na tym, że są tańsze i – przez to właśnie – bardziej dostępne. Oczywiście rolę twórców polityki podatkowej pozostaje ustawienie omawianych relacji w poziomach poszczególnych elementów stawki tak, aby nie promować szarej strefy ani nie doprowadzić do całkowitego „spłaszczenia” cen papierosów, co raczej nie byłoby pożądanym na tym etapie.

INFORMACJE O ZGŁASZAJĄCYM OPINIĘ

Imię i nazwisko:

Stanisław Mackowiak

Reprezentowany podmiot:

Federacja Pacjentów Polskich

Opiniowane rekomendacje:

Rekomendacje dotyczące papierosów tradycyjnych

TRZEŚĆ OPINII:

Szanowni Państwo,

FPP z zainteresowaniem śledziła obrady pierwszej sesji Forum Akcyzowego jak i spotkań powołanych w jego ramach czterech grup roboczych. Forum to z naszego punktu widzenia było doskonałym miejscem na zainicjowanie rzeczowej dyskusji nad jakże ważnym tematem dla wszystkich Polaków a mianowicie ochroną zdrowia przed negatywnymi skutkami palenia wyrobów tytoniowych. Jest to o tyle istotne, gdyż podatek akcyzowy prócz oczywistej funkcji jaką jest przynoszenie dochodów do budżetu powinien spełniać jednocześnie funkcje społeczne, przejawiające się w ochronie zdrowia publicznego.

Niestety, wnioski jakie się nasuwają w trakcie śledzenia relacji z obrad grup roboczych, szczególnie z grupy ds. wyrobów tradycyjnych (grupa papierosowa) jak i analizując projekt rekomendacji tej grupy są zatrważające. Zdrowie kilku milionów Polaków zostało zepchnięte na drugi plan a sama grupa robocza przygotowała rekomendacje sprzyjające wręcz rozwojowi rynku wyrobów tytoniowych i dostępności papierosów dla Polaków a nie odwrotnie. Jakże bowiem inaczej skonkludować treść przygotowywanych rekomendacji, które de facto można by sprowadzić do jednego stwierdzenia – konstrukcja akcyzy na papierosy jak i jej wysokość w Polsce jest idealna, najlepiej nie róbmy z nią nic.

Co roku około 80 tys. Polek i Polaków umiera w wyniku chorób spowodowanych paleniem papierosów oraz towarzyszących im powikłań. To właśnie tradycyjne papierosy w większości przypadków odpowiadają za inicjację uzależnienia od nikotyny. Skalę problemu pokazują raporty Komisji Europejskiej czy Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH. Zgodnie z raportem PZH ponad 52% młodzieży zaczyna swoją niechlubną przygodę z nałogiem właśnie od papierosa. Jest to o tyle istotne, iż polski rynek zdominowany jest przez tanie papierosy, czyli te najbardziej dostępne dla młodych ludzi, a także osób mniej wykształconych czyli najmniej świadomych zagrożeń jakie niesie ze sobą palenie tytoniu.

Na przestrzeni lat, wraz z rosnącymi dochodami Polaków nie szło w parze regularne podnoszenie akcyzy na papierosy. Niestety z uwagi na obecną strukturę stawki akcyzy, ostatnia podwyżka tego podatku wprowadzona z początkiem 2020 r. nie przyniosła zamierzonego efektu, jakim było ograniczenie liczby osób palących. Sytuację tę zmieniliby jedynie podwyższenie stawki akcyzy kwotowej na papierosy. Dobrym pomysłem wydaje się również podwyższenie minimum akcyzowego na wzór rozwiązań zaproponowanych przez Ministerstwo Finansów w ostatnim projekcie zmian do ustawy akcyzowej.

Problem ten zaakcentowało również Prezydium Naczelnej Izby Lekarskiej (NIL) w lutym 2021 r. w swoim apelu do Ministra Zdrowia o podjęcie działań zmierzających do ograniczenia palenia tytoniu. Zdaniem NIL koniecznym jest podjęcie odpowiednich kroków fiskalnych, aby skutecznie zminimalizować zjawisko palenia tytoniu wśród Polaków a także związane z tym negatywne konsekwencje zdrowotne. Jak wskazuje jednocześnie NIL prócz celów fiskalnych podatek akcyzowy ma za zadanie modelowanie odpowiedniego, prozdrowotnego zachowania konsumentów.

Narzędziem realizacji tego postulatu powinna być podwyżka akcyzy kwotowej na papierosy. Jeżeli bowiem podstawowym celem podatku akcyzowego nakładanego na papierosy jest odwodzenie konsumentów od palenia, podatek ten powinien być pobierany od zachowania, do którego konsumenci mają być zniechęceni, czyli w tym wypadku od liczby palonych papierosów. Pozwoli to na realizację postulatu zmniejszenia dostępności cenowej papierosów wśród konsumentów oraz ich spożycia. Apel ten został ponowiony w październiku br.

W podobnym duchu wypowiada się również Polskie Towarzystwo Onkologiczne, które wskazuje, iż ceny wyrobów tytoniowych są nadal niższe niż w Europie a konsumpcja rośnie. Z tego też względu stawki podatku akcyzowego powinny zniechęcać osoby młode do inicjacji nikotynowej i powinny być proporcjonalne do poziomu zawartości/emisji substancji toksycznych w danym produkcie (analogicznie jak to ma miejsce w przypadku napojów alkoholowych).

Mając na uwadze powyższe, zwracamy się do członków grupy roboczej nr 1 o rewizję zaproponowanych rekomendacji w kierunku zarówno podwyższenia opodatkowania papierosów, jak i zmiany struktury ich opodatkowania.

W naszej opinii nie do końca zrozumiałe jest wysokie podnoszenie akcyzy na wyroby nowatorskie, których mniejszą szkodliwość wykazano w badaniach klinicznych, a tylko nieznaczne podnoszenie akcyzy na papierosy, które są najbardziej szkodliwe. Zgodnie z raportem PZH tradycyjne papierosy są głównym produktem inicjującym nałóg u osób młodych, natomiast produkty nowatorskie zupełnie nie są (wg Eurobarometer 0% populacji inicjuje nałóg poprzez wyroby nowatorskie). Ponadto wyroby te, skierowane do osób palących, którym nie udało się rozstać z nałogiem, mogą stanowić element wyjścia z nikotynizmu. Rekomendacje ich stosowania w przypadku, gdy zawiodą farmakologiczne metody leczenia nikotynizmu, wydało Polskie Towarzystwo Chorób Cywilizacyjnych.

INFORMACJE O ZGŁASZAJĄCYM OPINIĘ

Imię i nazwisko:

Mariusz Popławski

Reprezentowany podmiot:

Katedra Finansów Publicznych i Prawa Finansowego, Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Opiniowane rekomendacje:

Rekomendacje dotyczące papierosów tradycyjnych

TRZEŚĆ OPINII:

Nie można zgadzić się z konkluzjami grupy roboczej nr 1, w szczególności w zakresie struktury podatku oraz minimum akcyzowego. W mojej ocenie obecny model opodatkowania papierosów wymaga zdecydowanych i szybkich zmian. Funkcjonująca obecnie struktura stawki podatku akcyzowego na papierosy w Polsce doprowadziła do sytuacji patologicznej z punktu widzenia poboru podatku, w której ponad połowa rynku papierosów nie płaci stawki w systemie mieszanym, tylko płaci podatek minimalny, wyliczany na podstawie średniej ceny z zeszłego roku. Obecnie bowiem zdecydowana większość rynku to papierosy tanie (w ramach prac grup roboczych forum akcyzowego mówi się o poziomie 70% rynku tych papierosów), z ceną poniżej średniej ważonej z zeszłego roku. Zmiana proporcji w kierunku wzrostu stawki kwotowej, przy obniżeniu stawki procentowej, oddziaływałaby na strukturę cen na całym rynku, co miałyby bezpośredni wpływ na wysokość średniej ważonej detalicznej ceny sprzedaży. Ograniczałoby to przede wszystkim opłacalność obniżania cen poprzez fakt, że zmiana struktury będzie miała pośredni wpływ na średnią ważoną detaliczną cenę sprzedaży, a tym samym na wysokość minimum podatkowego. Proponowana zmiana struktury akcyzy wpłynęłaby również na zwiększenie pewności dochodów budżetowych, ponieważ w przypadku stawki procentowej, to producent, importer lub podmiot dokonujący nabycia wewnątrzwspólnotowego papierosów decyduje o wpływach budżetowych, gdyż to on ustala cenę wyrobu, czyli podstawę opodatkowania odnoszonej do części procentowej stawki. Oprócz zmiany struktury stawki, należy zmienić sposób wyliczania minimum podatkowego, które obecnie wynosi 100% stawki średniej ważonej z ostatnich 10 miesięcy poprzedniego roku, ponieważ da się zaobserwować, że minimum to nie oddziałuje na rynek w sposób, w jaki powinno, to znaczy nie ogranicza obniżania cen poniżej średniej z poprzedniego roku. Najprostszym rozwiązaniem jest wprowadzenie minimum na poziomie 105 lub 107% stawki całkowitej akcyzy obliczanej od średniej ważonej z ww. okresu z poprzedniego roku. Aby zabezpieczenie to spełniało swoją rolę, musi być równe lub przewyższać poziom inflacji, która wynosi obecnie ok. 5% i systematycznie rośnie, dlatego wartość ta może być określona na poziomie 107%. Konieczne jest również wprowadzenie minimum akcyzowego na tytoń do palenia. Minimum to powinno być określone tak samo jak minimum podatkowe dla papierosów w wielkości 105 lub 107% stawki średniej ważonej ceny tego wyrobu z poprzedniego roku. Szczegółowe uzasadnienie mojego stanowiska znajduje się w przesłanym Państwu wspólnym dokumencie pt. Założenia do zmian w ustawie o podatku akcyzowym w zakresie wyrobów tytoniowych.

INFORMACJE O WNOSZĄCYM UWAGĘ

Imię i nazwisko:

prof. dr hab. Konrad Raczkowski

Reprezentowany podmiot:

Instytut Ekonomii i Finansów UKSW

Numer grupy roboczej:

Rekomendacje dotyczące papierosów tradycyjnych

TREŚĆ UWAGI:

Grupa nr 1

Jak wiemy akcyza stanowi drugie co do wielkości źródło dochodów budżetu państwa. Z roku na rok, nawet wbrew skutkom pandemii dochody z tego podatku rosną. W ostatnim roku osiągnęły rekordowe 21,46 mld zł. Jest to kontynuacja wieloletniego trendu wzrostowego.

(rys. dochody z akcyzy mld PLN)

Faktem jest, że struktura podatku akcyzowego w Polsce nie tylko na papierosy jest niewłaściwa, gdzie ceny produkcji w ramach agresywnych promocji cenowych nie pokrywają kosztów wytworzenia i dostarczenia na rynek danego wyrobu. Przykładowo w papierosach wyceniane na 12,99 PLN podatki takie, jak VAT i akcyza stanowią 11,80 zł, a producenci za 1,1 zł dowodzą możliwość kupienia i przetworzenia tytoniu, produkcji, transportu, czy uzyskania jakichkolwiek rentownych marż EBITDA. Jest to niemożliwe, jeżeli wyłączymy subsydiowanie, a taka struktura wpływa negatywnie na całą branżę – od plantatorów, do detalistów. Dlatego w akcyzie na papierosy mamy zaszyty kilkumiliardowy bufor dodatkowych wpływów podatkowych, przy konieczności urealniania samych cen, które już dawno odstają od oczekiwań inflacyjnych i nie mają związku z możliwością poszerzenia szarej strefy w tym segmencie – biorąc pod uwagę wyższą sprzedaż.

Rekordowo niski udział nielegalnych papierosów w naszym rynku to podwójnie dobra wiadomość dla Ministerstwa Finansów. Po pierwsze, każdy procent odzyskany z szarej strefy na rzecz legalnej sprzedaży wyrobów tytoniowych oznacza szacunkowo około ćwierć miliarda złotych więcej w budżecie. Po drugie, otwiera to zupełnie nową przestrzeń do dyskusji o podwyżce akcyzy na papierosy i wzrostu części kwotowej, oraz obniżki części procentowej. Niestety takich odważnych kroków zabrakło w procedowanym obecnie w Sejmie projekcie ustawy, a 5% podwyżka akcyzy na papierosy i 50% podwyżka akcyzy na tytoń podgrzewany zdają się stać w dychotomii nierównowagowej, wpływając na podziały rynku i konkurencyjność.

Powstaje zatem pytanie – jaki cel przyświeca podwyżce o 50% na tak niszowy rynek jak wyroby nowatorskie? Z pewnością nie jest to aspekt fiskalny, gdyż mając na uwadze ten cel podwyżka na papierosy powinna być znacznie wyższa niż proponowana. Z tytoniu do podgrzewania przy tak bezprecedensowej podwyżce budżet zyskać może co najwyżej 140 mln zł.

Na zakończenie przypomnę – w 2009 roku dzięki podwyżce stawki kwotowej o 40% i obniżce stawki procentowej o 10% budżet państwa dostał dodatkowe 2,6 mld złotych w 10 miesięcy. Czy budżet może pogardzić taką kwotą w obecnym czasie? Nie sądzę. Konkludując: uważam, iż należy dokonać modyfikacji struktury stawki na papierosy poprzez znaczne, coroczne podwyżki stawki kwotowej oraz obniżkę stawki procentowej. Uważam jednocześnie za racjonalne działania zmierzające do podwyższenia minimum akcyzowego na papierosy.

Pozwalam sobie jednocześnie na ponowne załączenie przesłanego Państwu dokumentu pt. Założenia do zmian w ustawie o podatku akcyzowym w zakresie wyrobów tytoniowych, który należy traktować jako integralną część mojej opinii.

OPINIA DO DOKUMENTU FORUM AKCYZOWEGO

INFORMACJE O ZGŁASZAJĄCYM OPINIĘ

Imię i nazwisko:

Andrzej Sadowski

Reprezentowany podmiot:

Centrum im. Adama Smitha - Pierwszy Niezależny Instytut w Polsce

Opiniowane rekomendacje:

Rekomendacje dotyczące papierosów tradycyjnych

TREŚĆ OPINII:

Szanowni Państwo,

Zauważyłem, iż uwagi zgłaszane w trakcie Forum Akcyzowego nie zostały w ogóle uwzględnione w przygotowanym przez grupę dokumencie. Jaki zatem sens widziało Ministerstwo Finansów w przekazanej podczas II Forum Akcyzowego informacji o możliwości przesyłania uwag skoro, członkowie grup roboczych nie przeprowadzili ich nawet powierzchownej analizy?

Grupa nr 1

Ministerstwo Finansów w podejmowaniu decyzji powinno kierować doświadczeniem i zgromadzoną wiedzą. Dane Komisji Europejskiej wskazują, że w naszym kraju mamy dziś jedną z najniższych stawek akcyzy na papierosy w państwach Wspólnoty i tym samym jedne z najniższych cen papierosów. W Polsce mamy również jeden z trzech najniższych odsetków palaczy w Unii deklarujących zaprzestanie palenia. Konstrukcja podatku akcyzowego w naszym kraju na papierosy sprzyja zmyślnej polityce cenowej ich producentów, która uczyniła papierosy dostępne również dla ludzi młodych oraz młodocianych i nieletnich, a to wśród nich obserwuje się wzrost zainteresowania paleniem. Atrakcyjna cena papierosów zachęca do sięgnięcia po pierwszą paczkę papierosów. Polska według Światowej Organizacji Zdrowia znajduje się dziś wśród 5 państw o najwyższym odsetku nieletnich palaczy na naszym kontynencie.

Dla polityki zdrowotnej, ale też i podatkowej, zaskakujące jest utrzymywanie w naszym kraju nieekwiwalentnej ceny papierosów i wpływów podatkowych z ich sprzedaży, do późniejszych kosztów, w tym leczenia, które obciążają już całe społeczeństwo zmuszonego do finansowania skutków nałogu.

Przypominam znane powszechnie dane, w tym zapewne Ministerstwu Finansów, że w Polsce jest 26 proc. palących, czyli prawie 8 mln osób. Co roku notuje się około 81 tys. zgonów, które są skutkiem oddziaływania dymu tytoniowego na organizm. Polityka, a zatem i decyzje z niej wynikające powinny być oparte o wiedzę, dlatego należy zacząć uwzględniać pełną cenę płaconą za palenie papierosów. Czy zatem nie należy jej uwzględnić w polityce akcyzowej tak, aby firmy sprzedające u nas papierosy choćby częściowo partycypowały w kosztach leczenia swoich klientów? Dziś osoby palące są jak pasażerowie na gapę, bo koszty ich leczenia finansują osoby niepalące.

Lwią część rynku tytoniowego w Polsce stanowią sprzedawane w atrakcyjnie niskich cenach papierosy. W ostatnich latach udział tanich papierosów sukcesywnie zwiększał swój udział w rynku bez ekwiwalentnego wzrostu z tego tytułu dla rządu. KPMG oszacowało, że w Polsce wypalono w ubiegłym roku 40,6 miliarda sztuk papierosów, czyli 2,03 miliarda sprzedanych paczek. Pomimo nieznacznego spadku sprzedaży spowodowanego administracyjnym ograniczeniu działalności gospodarki i wstrzymaniem ruchu granicznego, wpływy budżetowe z podwyższonej o 10 proc. akcyzy na papierosy wzrosły do poziomu 21,46 mld zł, w porównaniu z 20,89 mld zł rok wcześniej. Czy zatem nie jest to margines na podwyżkę podatków na papierosy przewyższającą poziom cały czas rosnącej inflacji?

Prawdziwy stan finansów publicznych odbiega od oficjalnej wersji, której nie przesłonią inflacyjne i chwilowe nadzwyczajne wpływy. Jeżeli podwyżka jest planowana, tak jak również wydatki na służbę zdrowia, to czy nie powinna ona objąć największego w Polsce segmentu tańszych papierosów? Rokrocznie drożeją o kilkadziesiąt groszy na paczce, podczas gdy papierosy z segmentu droższego, na których polski budżet zarabia więcej, notowały podwyżkę średnio rokrocznie o złotówkę na paczce. Różnica jest wynikiem utrzymywanej przez Ministerstwo Finansów struktury akcyzy w Polsce, czyli z wysokiej stawki procentowej uzależnionej od ceny papierosów, którą to w największym stopniu kształtują producenci papierosów. Podwyżka części kwotowej akcyzy, na którą producenci papierosów wpływu już nie mają, pozwoliłaby rządowi uwolnić się od polityki cenowej firm

tytoniowych oraz uzyskać bardziej optymalne wpływy z papierosów.

Rząd powinien wprowadzić już od przyszłego roku podwyżki stawki kwotowej na papierosy i to znacznie przewyższające cały czas rosnącą inflację, która w przyszłym roku będzie dwucyfrowa, dlatego powinien antycypować w podejmowaniu decyzji ten poziom inflacji. Zaproponowana w rekomendacjach podwyżka o 10% może być nieekwiwalentna .